

BREME RAKA NA DEBELEM ČREVESU IN DANKI

Rak na debelem črevesu in danki (RDČD) je v Sloveniji velik javno-zdravstveni problem, kar je razvidno iz velike pojavnosti bolezni in velike umrljivosti ter slabšega 5-letnega preživetja bolnikov v primerjavi z državami EU. Po podatkih Registra raka RS je bilo leta 2003 odkritih 1198 novih primerov RDČD, kar je s 13,4% tretji najpogostejši rak pri moških in z 10,6% tretji najpogostejši rak pri ženskah. RDČD je drugi najpogostejši vzrok smrti zaradi rakave bolezni. Leta 2003 je zaradi RDČD v Sloveniji umrlo 711 bolnikov, od teh 155 pred 65. letom življenja.

Podatki potrjujejo, da je več kot 80 % bolnikov z rakom debelega črevesa in 70% bolnikov z rakom danke odkritih, ko se je rak že razširil iz črevesne stene v bezgavke (regionalni stadij) ali pa so bili prisotni že zasevki (metastaze).

Relativno 5-letno preživetje zbolelih za RDČD v obdobju 1995 – 1999 je bilo po podatkih raziskave EURO CARE 4 v Sloveniji 44,2%, kar je bilo za 9,3% pod evropskim povprečjem. Relativno 5-letno preživetje zbolelih za RDČD v obdobju 2000 – 2002 je bilo v Sloveniji 50,5% kar je bilo za 5,7% pod evropskim povprečjem .

Preživetje bolnikov z RDČD za obdobje 2000 – 2004 prikazujeta naslednji tabeli:

Relativno 5-letno peživetje bolnikov z rakom debelega črevesa (MKB C18) za obdobje 2000 – 2004, po stadiju v odstotkih.

Stadij	Moški (%)	Ženske (%)
Omejen	96,5	93,1
Razširjen	69,7	67,4
Razsejan	5,9	7,3

Relativno 5-letno peživetje bolnikov z rakom danke (MKB C19-C20) za obdobje 2000 – 2004, po stadiju v odstotkih.

Stadij	Moški (%)	Ženske (%)
Omejen	83,7	88,5
Razširjen	59,1	55,2
Razsejan	7,6	5,5

Rak na debelem črevesu ali danki je ozdravljiva bolezen, če ga odkrijemo in zdravimo v zgodnji razvojni stopnji. Z uvedbo organiziranega presejanja lahko zmanjšamo pojavnost (incidenco) za 20-25% ter umrljivost za 15-33% in pomembno premaknemo stadij odkrite bolezni od razširjene/razsejane oblike v smer omejenega stadija, ki ima veliko boljšo prognozo in nižje stroške zdravljenja.

V EU so že od leta 2003 priporočene tri vrste organiziranega presejanja, poleg presejanja za raka na materničnem vratu, ki v Sloveniji že poteka in uspešno zmanjšuje umrljivost zaradi tega raka, še presejanje za rak dojk in za raka na debelem črevesu in danki.